



สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้าและความเครียด ในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก*

กมลชนก เขตต์ว้าง พย.ม.**
บังอร ศุภวิทพัฒนา ปร.ด.***
นงลักษณ์ เฉลิมสุข ปร.ด.***

บทคัดย่อ

ความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรมีความสำคัญต่อบิดาโดยเฉพาะผู้เป็นบิดาครั้งแรก ความเครียด ในการเลี้ยงดูบุตรระดับสูงส่งผลกระทบต่อสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจของทั้งผู้เป็นบิดาครั้งแรกและบุตร การวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้า และความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก กลุ่มตัวอย่าง คือผู้เป็นบิดาครั้งแรกที่บุตรมีอายุ 4 ถึง 6 สัปดาห์ จำนวน 85 ราย ที่พามาปรึกษาบริการตรวจสุขภาพที่แผนกตรวจหลังคลอดและวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และแผนกวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2561 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เป็นบิดาครั้งแรกและมารดา 2) แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของ สเปนเนียร์ (Spanier) ฉบับภาษาไทยโดย จารุวรรณ ชูปวา 3) แบบวัดอาการเหนื่อยล้าของ พิวจ์ และคณะ (Pugh et al.) ฉบับภาษาไทยโดย จัสศรี ชีระกุลชัย และ 4) แบบวัดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรของ เบอร์รี่ และโจนส์ (Berry & Jones) ฉบับภาษาไทยโดย วรณพร คำพิลา บังอร ศุภวิทพัฒนา และ นงลักษณ์ เฉลิมสุข วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ร้อยละ 50.59 ของผู้เป็นบิดาครั้งแรกมีสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 3.84 (S.D. = .51) 2) ร้อยละ 77.65 ของผู้เป็นบิดาครั้งแรกมีคะแนนความเหนื่อยล้าอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 51.06 (S.D. = 13.86) 3) ร้อยละ 82.35 ของผู้เป็นบิดาครั้งแรกมีคะแนนความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 35.88 (S.D. = 9.75) 4) สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสมีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลางกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.42, p < .01$) และ 5) ความเหนื่อยล้ามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .33, p < .01$)

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อลดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร โดยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส และลดความเหนื่อยล้าในผู้เป็นบิดาครั้งแรก

คำสำคัญ: สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้า ความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร ผู้เป็นบิดาครั้งแรก

*วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการผดุงครรภ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการผดุงครรภ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

***รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่



Marital Relationship, Fatigue, and Parenting Stress among First-time Fathers*

Kamonchanok Khetwang M.N.S.**

Bungorn Supavititpatana PhD***

Nonglak Chaloumsuk PhD***

Abstract

Parenting stress is significant for fathers, especially for first-time fathers. High levels of parenting stress affect the physical and mental health of first-time fathers as well as their child. The purpose of this descriptive correlational research was to explore the relationships between marital relationship, fatigue, and parenting stress among first-time fathers. The participants were 85 first-time fathers who have a child aged 4 - 6 weeks, who took their wives to a postpartum check-up and family planning department at Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital and family planning department at Health Promotion Center Region 1 between May and August 2018. The participants were selected according to the inclusion criteria. The research instruments consisted of 1) Demographic Form of first-time fathers and their wives, 2) Dyadic Adjustment Scale by Spanier, Thai version by Charuwan Chuppawa, 3) The Modified Fatigue Symptoms Checklist by Pugh, Milligan, Parks, Lenz and Kitzman, Thai version by Theerakulchai, and 4) Parenting Stress scale by Berry and Jones, Thai version by Wannaphon Khampila, Bungorn Supavititpatana, and Nonglak Chaloumsuk. Descriptive statistics, Pearson's product moment correlation were used to analyze the data.

The results revealed that 1) 50.59% of first-time fathers had a good level of marital relationship with a mean score of 3.84 (S.D. = .51) 2) 77.65% of first-time fathers had a low level of fatigue with a mean score of 51.06 (S.D. = 13.86) 3) 82.35% of first-time fathers had a low level of parenting stress with a mean score of 35.88 (S.D. = 9.75) 4) Marital relationship had a statistically significant moderate negative correlation with parenting stress among first-time fathers. ($r = -.42, p < .01$) and 5) Fatigue had a statistically significant moderate positive correlation with parenting stress among first-time fathers. ($r = .33, p < .01$).

The results of this study can be used as baseline data in developing strategies to reduce parenting stress by promoting marital relationship and reducing fatigue in first-time fathers.

Keywords: marital relationship, fatigue, parenting stress, first-time fathers

*A part of Master of Nursing Science, Midwifery. Chiang Mai University.

**Student of Master of Nursing Science, Midwifery. Chiang Mai University.

***Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University.



บทนำ

ครอบครัวในปัจจุบันมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งขนาด และบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว จากการสำรวจลักษณะของครอบครัวในประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2016 พบว่าครอบครัวส่วนใหญ่ร้อยละ 65 เป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีสมาชิกในครอบครัวประกอบด้วยสามี-ภรรยา และลูกที่ยังไม่ได้แต่งงาน¹ สำหรับการสำรวจของประเทศไทย พบว่าครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.1 ในปี พ.ศ. 2545 เป็นร้อยละ 46.6 ในปี พ.ศ. 2559² นอกจากนี้ปัจจุบันสามีมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น³ ทั้งนี้หากผู้เป็นบิดาประสบความสำเร็จในการปฏิบัติบทบาทในการเลี้ยงดูบุตร จะส่งผลให้มีสุขภาพทางร่างกายและจิตใจแต่หากไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรได้สำเร็จอาจส่งผลให้เกิดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรตามมา

ความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร (parenting stress) ตามแนวคิดของ เบอร์รี่ และโจนส์ (Berry and Jones)⁴ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้เป็นบิดาที่เกิดจากการรับรู้หรือแปลความหมายเหตุการณ์ต่างๆ ในการเลี้ยงดูบุตรของตนเองว่าไม่เพียงพอต่อการทำบทบาทในการดูแลบุตร ซึ่งความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับผู้เป็นมารดาเท่านั้น แต่ยังเกิดได้กับผู้เป็นบิดาที่เข้ามามีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรด้วย โดยเฉพาะผู้เป็นบิดาครั้งแรก

ความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรของผู้เป็นบิดาส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้เป็นบิดาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ส่งผลให้ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ความดันโลหิตสูง ใจสั่น ชีพจรเต้นเร็ว แน่นหน้าอก หายใจเร็วขึ้น กวัดในกระเพาะอาหารหลังมากขึ้น ทำให้มีอาการเสียดแน่นท้อง และท้องเดินได้⁵ ส่วนผลกระทบต่อด้านจิตใจทำให้รู้สึกไม่มีความสุขกับการเลี้ยงดูบุตร การรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรลดลง⁶ ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง และเกิดภาวะซึมเศร้าในระดับที่รุนแรงได้⁷ นอกจากนี้ ความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรของผู้เป็นบิดายังส่งผลกระทบต่อบุตร ทำให้มีสัมพันธภาพระหว่างผู้เป็นบิดา และบุตรไม่ดี ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จะนำไปสู่การทำร้ายร่างกาย และจิตใจของบุตรตามมา นอกจากนี้ ยังส่งผลด้านลบต่อพฤติกรรม การเลี้ยงดูบุตรในรูปแบบการทอดทิ้งบุตร ซึ่งนำไปสู่ผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตและพัฒนาการที่ล่าช้า^{8,9} อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อปัญหาด้านพฤติกรรมของบุตรโดยผลกระทบต่อบุตรใน

ระยะสั้นจะแสดงออกถึงลักษณะของเด็กเลี้ยงยาก⁸ สำหรับผลกระทบต่อบุตรในระยะยาวจะส่งผลให้บุตรแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและมีความวิตกกังวลมากกว่าเด็กปกติ⁹

จากการทบทวนวรรณกรรมและจากแนวคิดของ อะไบดิน (Abidin)⁸ เกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรของผู้เป็นบิดา สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้านคือปัจจัยด้านบิดา ปัจจัยด้านบริบททางสังคม และปัจจัยด้านทารก โดยปัจจัยด้านบิดา ได้แก่ ผู้เป็นบิดาครั้งแรก¹⁰ อายุ¹¹ ระดับการศึกษา¹² สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส¹³ ความเหนื่อยล้า¹⁴ และสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม¹⁵ สำหรับปัจจัยด้านบริบททางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม¹⁶ และปัจจัยด้านทารก ได้แก่ พื้นฐานทางอารมณ์ของบุตร¹⁷ และสุขภาพของบุตร¹⁸ จากปัจจัยดังกล่าว ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา และสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมนั้นเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถจัดกระทำได้ และปัจจัยด้านทารกนั้น มีผลการศึกษาที่ชัดเจนแล้วว่า ลักษณะพฤติกรรมของบุตรที่เลี้ยงง่ายมีความสัมพันธ์ทางลบระดับสูงกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร¹⁷ ซึ่งสำหรับปัจจัยด้านบริบททางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และปัจจัยสุขภาพของบุตรนั้นไม่ได้นำมาศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากเป็นการศึกษาของผู้เป็นบิดาที่อยู่ในครอบครัวเดี่ยว และบุตรที่มีสุขภาพแข็งแรง โดยปัจจัยที่นำมาศึกษาครั้งนี้เป็นปัจจัยที่สามารถปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขได้ คือ สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส และความเหนื่อยล้าที่อาจเกี่ยวข้องกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก

สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส (marital relationship) ตามแนวคิดของ สเปนเนียร์ (Spanier)¹⁹ หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สามี-ภรรยา ที่เห็นความเห็นพ้องกันของคู่สมรส โดยร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายต่างๆ ที่สอดคล้องกัน มีความพึงพอใจซึ่งกันและกัน มีความกลมเกลียวระหว่างคู่สมรส รวมถึงการแสดงความรักระหว่างคู่สมรส ซึ่งการมีบุตรจะส่งผลให้สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสมีการปรับเปลี่ยนจากสัมพันธภาพระหว่างสามี-ภรรยา เป็นบิดา-มารดาที่มีหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรร่วมด้วย ทำให้บิดา-มารดาอาจใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเลี้ยงดูบุตร ร่วมกับผู้เป็นบิดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงให้ความสำคัญกับคู่สมรสลดลง ส่งผลให้ระดับความพึงพอใจในสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสลดลง²⁰ ทั้งนี้ สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสที่ลดลงอาจส่งผลให้เกิดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรตามมาได้



นอกจากสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรสแล้วความเหนื่อยล้า อาจส่งผลให้เกิดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรได้ ความเหนื่อยล้า (fatigue) ตามแนวคิดของ พิวจ์ และมิลลิแกน (Pugh & Milligan)²¹ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกของบุคคล ตามความสามารถในการทำงานทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจที่ลดลงจนถึงหมดแรง และอ่อนเพลียมาก ส่งผลทำให้ความสามารถในการทำงานลดลง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ รวมทั้งการทำหน้าที่บิดาและการเลี้ยงดูบุตรลดลง โดยเฉพาะผู้เป็นบิดาครั้งแรกในครอบครัวเดี่ยวที่จะต้องรับหน้าที่ในการเป็นแหล่งสนับสนุนหลักทั้งด้านร่างกาย และอารมณ์ให้กับมารดาหลังคลอด โดยนอกเหนือจากการทำงานตามปกติเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัวแล้ว ผู้เป็นบิดายังต้องช่วยเหลือมารดาหลังคลอดในการเลี้ยงดูบุตร²² ดังนั้น ผู้เป็นบิดาที่ให้การช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตรจึงมีโอกาสดังกล่าวเกิดความเหนื่อยล้าได้เช่นเดียวกับมารดา และเมื่อผู้เป็นบิดาเกิดความเหนื่อยล้าอาจส่งผลให้เกิดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรตามมา²³

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการศึกษาความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก พบว่ามีการศึกษาค่อนข้างน้อย สำหรับในประเทศไทยจากการสืบค้นยังไม่พบการศึกษาความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก ที่เป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว อีกทั้งยังไม่พบการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้า และความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรกที่เป็นครอบครัวเดี่ยว รวมทั้งการศึกษานี้จะศึกษาในช่วง 4 ถึง 6 สัปดาห์หลังบุตรเกิด ซึ่งเป็นระยะที่ผู้เป็นบิดาครั้งแรกต้องปรับตัวและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือภรรยาในการเลี้ยงดูบุตร จึงอาจส่งผลให้ผู้เป็นบิดาครั้งแรกเกิดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรที่อยู่ในระดับที่สูงได้ ดังนั้นจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรกและเป็นครอบครัวเดี่ยว เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และเป็นแนวทางในการจัดการเพื่อช่วยลดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก และนำผลการศึกษาที่ได้ไปวางแผนการดูแลบิดาหลังบุตรเกิดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้า และความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรสและความเหนื่อยล้ากับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การเป็นบิดาครั้งแรกที่ต้องปรับตัวเข้าสู่บทบาทใหม่ในการเลี้ยงดูบุตร ทำให้เกิดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรได้ การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรกของ เบอริร์ และโจนส์ (Berry & Jones)⁴ ซึ่งเป็นความรู้สึกนึกคิดของ ผู้เป็นบิดาครั้งแรกที่เกิดจากการรับรู้หรือแปลความหมายเหตุการณ์ต่างๆ ในการเลี้ยงดูบุตรของตนเองว่าไม่เพียงพอต่อการทำบทบาทในการดูแลบุตร ที่ระยะ 4 ถึง 6 สัปดาห์แรกหลังบุตรเกิด⁴ ซึ่งปัจจัยที่อาจเกี่ยวข้องกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรของผู้เป็นบิดาครั้งแรกคือ สัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส และความเหนื่อยล้าในบิดาหลังบุตรเกิด โดยสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรสใช้แนวคิดของ สเปนเนียร์ (Spanier)¹⁹ และความเหนื่อยล้าในบิดาหลังบุตรเกิดใช้แนวคิดของ พิวจ์ และมิลลิแกน (Pugh & Milligan)²¹ ซึ่งบิดาที่มีสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรสที่ไม่ดี หรือไม่มีความพึงพอใจในคู่สมรส อาจส่งผลให้เกิดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร และหากบิดาที่มีความเหนื่อยล้าในระยะหลังบุตรเกิดจะรู้สึกหมดเรี่ยวแรง อาจทำให้การรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรลดลง ส่งผลให้เกิดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรตามมา ดังนั้น สัมพันธ์ภาพของคู่สมรส และความเหนื่อยล้าจึงอาจมีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational research) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้า และความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้คือ ผู้เป็นบิดาครั้งแรกที่บุตรมีอายุ 4 ถึง 6 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เป็นบิดาครั้งแรกที่บุตรมีอายุ 4 ถึง 6 สัปดาห์ ที่มาส่งภรรยาเข้ารับบริการตรวจสุขภาพที่แผนกตรวจหลังคลอดและวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และแผนกวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด ดังนี้ 1) อายุ 20 ปีขึ้นไป 2) ภรรยาไม่มี



ภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด 3) บุตรมีสุขภาพแข็งแรง ไม่มี
ความพิการ หรือพัฒนาการผิดปกติ 4) ครอบครัวเดี่ยวโดย
มีสามีอาศัยอยู่ด้วยกันกับภรรยา และบุตรตลอดระยะเวลา
หลังบุตรเกิด และเลี้ยงบุตรร่วมกับภรรยา 5) สามารถอ่าน
เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้ และ 6) ยินยอมและให้ความ
ร่วมมือในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างตาม
อำนาจการวิเคราะห์ทางสถิติ (power analysis) โดยกำหนด
ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 ให้อำนาจการทดสอบ (level of
power) ที่ .80 และค่าอิทธิพลการทดสอบระดับกลาง (effect
size) อยู่ในช่วง .30²⁴ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 85 ราย
การคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากไม่มีสถิติที่แสดง
ถึงจำนวนของผู้เป็นบิดาครั้งแรก ผู้วิจัยจึงคำนวณกลุ่ม
ตัวอย่างจากแหล่งข้อมูลสถิติมารดาหลังคลอดบุตร ในปี
พ.ศ. 2559 ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน
961 ราย²⁵ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่
1 เชียงใหม่ จำนวน 1,380 ราย (ข้อมูลในวันที่ 1 ธันวาคม
2560) ดังนั้นมีกลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลมหาราชนคร
เชียงใหม่ จำนวน 35 ราย และจากโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ จำนวน 50 ราย รวม
85 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ 1) แบบสอบถาม
ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เป็นบิดาครั้งแรกและมารดาในระยะ
หลังบุตรเกิด 2) แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ที่ได้
รับการแปลและดัดแปลงเป็นภาษาไทย โดยจากรูวรรณ
ชูปวา²⁶ มีทั้งหมด 27 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ การแปลผลคะแนนใช้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่
1.00-5.00 คะแนน หากคะแนนสูงแสดงว่ามีสัมพันธภาพ
ระหว่างคู่สมรสดีมาก 3) แบบวัดอาการเหนื่อยล้า ที่แปลเป็น
ภาษาไทยโดยจรัสศรี ธีระกุลชัย²⁷ มีทั้งหมด 30 ข้อ ลักษณะ
แบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ การแปลผล
คะแนนรวมทั้งหมด 30-120 คะแนน หากคะแนนสูงแสดงว่า
มีความเหนื่อยล้าระดับสูง และ 4) แบบวัดความเครียดใน
การเลี้ยงดูบุตร ที่แปลเป็นภาษาไทยโดยวรรณพร คำพิลา,
บังอร ศุภวิฑิตพัฒนา และนางลักษณ์ เฉลิมสุข²⁸ มีทั้งหมด
18 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
การแปลผลของแบบวัดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรจะใช้
ผลรวมคะแนนทั้งหมดมีได้ตั้งแต่ 18 - 90 คะแนน หาก
คะแนนสูงแสดงว่าบิดามีความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร
ปีที่ 37 ฉบับที่ 3 : กรกฎาคม - กันยายน 2562

ระดับสูง ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยไม่ได้นำมา
หาความตรงตามเนื้อหาเนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้ดัดแปลง และ
นำแบบประเมินไปใช้กับผู้เป็นบิดาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับ
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อ
หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ
ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ .91; .94 และ .87 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ แนะนำตัว พร้อมชี้แจง
วัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการวิจัย และพิทักษ์สิทธิของ
กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือจำนวน
4 ชุด ใช้เวลาประมาณ 15 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ข้อมูลส่วน
บุคคลของผู้เป็นบิดาครั้งแรกและมารดาในระยะหลังบุตรเกิด
วิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) คะแนนสัมพันธภาพระหว่างคู่
สมรส ความเหนื่อยล้า และความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรใน
ผู้เป็นบิดาครั้งแรกในระยะหลังบุตรเกิด โดยการแจกแจง
ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า การ
แจกแจงของข้อมูลเป็นโค้งปกติ จึงใช้สถิติสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment
correlation coefficient)

จริยธรรมการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการ
พิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอโครงร่าง และเครื่อง
มือการวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากนั้นผู้วิจัย
นำหนังสือพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง และหนังสืออนุญาตเก็บ
ข้อมูล เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยโรงพยาบาล
มหาราชนครเชียงใหม่ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของ
กลุ่มตัวอย่าง โดยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจง
วัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการวิจัย และสิทธิของกลุ่ม
ตัวอย่างที่เข้าร่วม เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือใน
การวิจัยจึงให้ลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าบิดาส่วน
ใหญ่มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.95



มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 32.94 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 54.12 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 55.29 โดยระบุว่า มีรายได้เพียงพอและมีเงินออม ร้อยละ 47.06 มีผู้ที่ให้การช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตร ร้อยละ 51.77 ซึ่งเป็นญาติพี่น้องที่ไม่ได้เป็นสมาชิกในครอบครัว แต่อาศัยอยู่ในละแวกเดียวกัน และบิดาส่วนใหญ่ไม่ได้รับการเข้าอบรมโรงเรียนพ่อแม่ ร้อยละ 52.94

2. สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลของภรรยาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.71 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ

42.35 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 50.59 และมารดาหลังคลอดส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 42.35

3. สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้า และความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.84, S.D. = 0.51$) คิดเป็นร้อยละ 50.59 มีคะแนนความเหนื่อยล้าอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{x} = 51.06, S.D. = 13.86$) คิดเป็นร้อยละ 77.65 และมีคะแนนความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{x} = 35.88, S.D. = 9.75$) คิดเป็นร้อยละ 82.35 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยจำแนกตามระดับค่าเฉลี่ยคะแนนสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้า และความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก (n = 85)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ($\bar{x} = 3.84, S.D. = 0.51, Range = 2.67-4.96$)		
ค่อนข้างไม่ดี ($\bar{x} = 2.85, S.D. = 0.14, Range = 2.67-2.96$)	6	7.06
ดี ($\bar{x} = 3.60, S.D. = 0.27, Range = 3.00-3.96$)	43	50.59
ดีมาก ($\bar{x} = 4.31, S.D. = 0.25, Range = 4.00-4.96$)	36	42.35
ความเหนื่อยล้า ($\bar{x} = 51.06, S.D. = 13.86, Range = 32 - 93$)		
ระดับต่ำ ($\bar{x} = 45.36, S.D. = 8.4, Range = 32-60$)	66	77.65
ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 69.61, S.D. = 9.17, Range = 61-90$)	18	21.17
ระดับสูง	1	1.18
ความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรโดยรวม ($\bar{x} = 35.88, S.D. = 9.75, Range = 22 - 63$)		
ระดับต่ำ ($\bar{x} = 32.31, S.D. = 5.73, Range = 22-42$)	70	82.35
ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 52.53, S.D. = 6.90, Range = 44-63$)	15	17.65

4. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้า และความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรกพบว่า สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็น

บิดาครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.42, p < .01$) และความเหนื่อยล้ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .33, p < .01$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้า และความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรกของกลุ่มตัวอย่าง (n = 85)

ตัวแปร	1	2	3
1. สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส	1.00		
2. ความเหนื่อยล้า	-.15	1.00	
3. ความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร	-.42**	.33**	1.00

** p < .01



การอภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสอยู่ในระดับดี ซึ่งการศึกษานี้กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วยกันกับภรรยา และบุตรในช่วงระยะเวลา 4-6 สัปดาห์หลังบุตรเกิด และเลี้ยงบุตรร่วมกับภรรยา สามารถอธิบายได้ว่า การที่สามีอาศัยอยู่ด้วยกันกับภรรยา และช่วยเหลือภรรยาในการแบ่งเบาภาระงานบ้าน ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร จะทำให้คู่สามี-ภรรยา มีเวลาอยู่ด้วยกัน และได้มีการปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ มากขึ้น โดยทั้งคู่จะพยายามปรับตัวเข้าหากัน หรือแก้ไขปัญหาลักษณะต่างๆ ที่ทำให้ไม่เข้าใจกัน²⁹ ร่วมกับบิดา และภรรยาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นช่วงวัยผู้ใหญ่ นับว่าเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะ มีความพร้อม และสามารถปรับตัวหรือแก้ไขปัญหาลักษณะต่างๆ ได้³⁰ รวมทั้งมีความรู้สึกนึกคิดค่อนข้างดีต่อกันในการดำเนินชีวิตครอบครัว สามารถสื่อสารความรู้สึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้คู่สมรสในวัยนี้มีการปรับตัวเข้าหากันได้อย่างเหมาะสม²⁶ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีรายได้เพียงพอ และมีเงินออม ทำให้บิดา-มารดาสามารถปรับตัวในการใช้ชีวิตคู่ได้ดี ไม่มีอุปสรรคในเรื่องค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน จึงลดความขัดแย้งระหว่างคู่สมรสได้ และสามารถให้ความสุขสบายต่างๆ แก่ภรรยา และบุตรได้มากขึ้น ดังการศึกษาของ เอมอร์ จารุงสี³¹ ที่พบว่ารายได้ของครอบครัวที่เพียงพอกับความเป็นอยู่ในครอบครัว ทำให้ครอบครัวเกิดความสุข และมีความพึงพอใจ และถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มีลักษณะโครงสร้างของครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว แต่ส่วนใหญ่ยังพบว่าบิดา-มารดา มีผู้ที่ให้การช่วยเหลือ ซึ่งเป็นญาติพี่น้องที่ไม่ได้เป็นสมาชิกในครอบครัว แต่อาศัยอยู่ในละแวกเดียวกัน มาช่วยเหลือเลี้ยงดูบุตรในบางวัน ทำให้บิดา-มารดามีเวลาอยู่ด้วยกันมากขึ้น มีเวลาในการปรึกษาหารือ และแก้ไขปัญหาลักษณะต่างๆ ที่เกิดจากความเข้าใจไม่ตรงกันได้ ดังการศึกษาของ ลดาวัลย์ สำแดง³² ที่พบว่าครอบครัวที่มีผู้ที่ให้การช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตรจากบุคคลในครอบครัวหรือญาติพี่น้อง จะทำให้อบิดามีความพึงพอใจในชีวิตคู่มาก และเกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบิดาและมารดา

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความเหนื่อยล้าอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากบิดาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ จึงมีวุฒิภาวะทั้งทางด้านอารมณ์ และสติปัญญา เป็นวัยที่มีการรับรู้ มีปีที่ 37 ฉบับที่ 3 : กรกฎาคม - กันยายน 2562

ความรับผิดชอบมากกว่าวัยอื่นๆ และมีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี³³ รวมถึงสามารถปรับตัวรับบทบาทใหม่เพื่อทำหน้าที่ของการเป็นบิดาได้เป็นอย่างดี ทำให้มีความสุขในการเลี้ยงดูบุตร ร่วมกับผู้เป็นบิดาส่วนใหญ่เห็นว่า มีรายได้เพียงพอและมีเงินออม ย่อมสามารถจัดหาลักษณะต่างๆ สำหรับการดูแลภรรยาและบุตรได้ ดังการศึกษาของ อีเล็ค และคณะ³⁴ ที่พบว่าผู้เป็นบิดาที่มีรายได้มากจะมีระดับความเหนื่อยล้าในระยะหลังบุตรเกิดระดับต่ำ เนื่องจากไม่ต้องพยายามแสวงหารายได้โดยการทำงานเพิ่ม อีกทั้งพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้ให้การช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตร ทำให้ได้รับการสนับสนุน ความช่วยเหลือ และแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดูบุตร ส่งผลให้บิดารู้สึกผ่อนคลาย และสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะหลังบุตรเกิดใหม่ โดยไม่รู้สึกเหนื่อยล้ามากเกินไป ดังการศึกษาของ ฌัญญา อ่อนนิวี³⁵ ที่พบว่าผู้เป็นบิดาที่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบุคคลในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยล้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษานี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ จึงมีวุฒิภาวะที่สามารถเผชิญและจัดการแก้ไขกับปัญหาในชีวิตได้ อีกทั้งสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง และมีความพร้อมในการปรับตัวต่อการปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นบิดา³³ ทำให้สามารถปรับตัวต่อการรับบทบาทใหม่ในการเลี้ยงดูบุตรได้สำเร็จ³⁶ นอกจากนี้อายุแล้วยังพบว่า กลุ่มตัวอย่าง และภรรยาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ค่อนข้างสูง ทำให้สามารถใช้ความรู้ ความคิด และมีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการแก้ไขปัญหา³⁷ ทำให้ผู้เป็นบิดาสามารถเผชิญกับปัญหา และจัดการกับปัญหาได้ด้วยตนเอง ดังการศึกษาของ ทาช (Tach)¹² ที่พบว่าบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าจะมีระดับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรสูงกว่าบิดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า อีกทั้งผู้เป็นบิดาส่วนใหญ่เห็นว่า มีรายได้เพียงพอและมีเงินออม จึงสามารถจัดหาทรัพยากรต่างๆ ที่มีความจำเป็น เพื่อดูแลภรรยา และเลี้ยงดูบุตรได้¹⁵ รวมถึงกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีผู้ให้การช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตร ช่วยให้บิดาเผชิญกับปัญหาในการเลี้ยงดูบุตรได้อย่างมั่นใจ จึงส่งผลให้บิดามีความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรอยู่ในระดับต่ำ¹⁶



สัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรสมีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลางกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.42, p < .01$) สามารถอธิบายได้ว่า บิดาที่มีสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรสดีมากกว่าหรือมีความสุขในชีวิตคู่สมรสมาก แสดงว่าบิดา-มารดา มีความรู้สึกที่ค่อนข้างดีต่อกันในการดำเนินชีวิตคู่ และมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกสอดคล้องตรงกัน จะทำให้บิดา-มารดา มีความรักใคร่กลมเกลียว มีความผูกพัน และมีความรู้สึกเอื้ออาทรห่วงใยซึ่งกันและกัน บิดาจะคอยดูแลเอาใจใส่ และช่วยเหลือภรรยาในการแบ่งเบาภาระงานบ้าน ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร ทำให้บิดา-มารดา สามารถปรับตัวต่อการดำรงบทบาทการเป็นบิดา-มารดาให้ผ่านไปได้อย่างดี และทำให้ครอบครัวมีความสุข ซึ่งจะส่งผลให้สามารถช่วยลดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรได้³⁸ จากผลการศึกษาค้นคว้าคล้ายคลึงกับการศึกษาของเฮสส์³⁹ ที่พบว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรสที่ดีมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร

ความเหนื่อยล้ามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .33, p < .01$) สามารถอธิบายได้ว่า บิดาที่มีความเหนื่อยล้าเกิดขึ้นในระดับต่ำ แสดงว่า ผู้เป็นบิดาไม่รู้สึกถึงอาการเหนื่อยล้ามากเกินไป ซึ่งเป็นผลมาจากบิดาสามารถปรับตัวเข้าสู่บทบาทการเป็นบิดาและสามารถเผชิญกับสถานการณ์แปลกใหม่ในการเลี้ยงดูบุตรได้ ทำให้รู้สึกพึงพอใจในการเลี้ยงดูบุตร และทำหน้าที่ในการเป็นบิดาด้วยความภูมิใจ จึงส่งผลให้บิดามีความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรอยู่ในระดับต่ำ จากผลการศึกษาค้นคว้าคล้ายคลึงกับการศึกษาของคูกลินและคณะ¹⁴ ที่พบว่า ความเหนื่อยล้าของบิดาหลังบุตรเกิดที่มากสัมพันธ์กับความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรที่น้อยลง และส่งผลให้มีความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรเพิ่มมากขึ้น แต่หากบิดามีความเหนื่อยล้าอยู่ในระดับต่ำ จะช่วยบรรเทาหรือลดความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่อาจจะมีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น

2. การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาในผู้เป็นบิดาครั้งแรก ควรทำการศึกษาในผู้เป็นบิดากลุ่มอื่นเพิ่มเติม เพื่อศึกษาความแตกต่างของความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรที่เกิดขึ้น เช่น ผู้เป็นบิดาที่มีบุตรหลายคน บิดาวัยรุ่น และบิดาที่ภรรยา มีภาวะแทรกซ้อน เป็นต้น

3. ควรศึกษาในผู้เป็นบิดาครั้งแรกที่อาศัยอยู่กันเป็นครอบครัวเดี่ยวที่ไม่มีผู้ช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตร

4. ควรมีการศึกษาหาปัจจัยเชิงทำนายความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรต่อไป

5. ควรศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบโปรแกรมที่ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส ความเหนื่อยล้า ที่มีผลต่อความเครียดในการเลี้ยงดูบุตรในผู้เป็นบิดาครั้งแรก

กิตติกรรมประกาศ

ขอบพระคุณทุนสนับสนุนการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

References

1. United States Census Bureau. The Majority of Children Live With Two Parents, Census Bureau Reports [Internet]. 2016 [cited 2016 Nov 17]. Available from: <https://www.census.gov/newsroom/press-releases/2016/cb16-192.html>
2. National Statistical Office. Social Indicators 2017. Bangkok: Statistical Forecasting Bureau, National Statistical Office, Thailand; 2017.
3. Sansiriphun N, Baosoung C, Klunklin A, Kantaruksa K. Principal Investigator, Becoming a Father: Experience of First Time Father during Childbirth and Postpartum Period. CMU; 2014.
4. Berry JO, Jones WH. The Parental Stress Scale: Initial Psychometric Evidence. Journal of Social and Personal Relationships 1995; 12(3): 463-472.
5. Cunningham FG, Leveno KJ, Bloom SL, Spong CY, Dashe JS, Hoffman BL, Sheffield JS. Williams Obstetrics. New York: McGraw-Hill; 2014.
6. Broom BL. Consensus about the marital relationship during transition to parenthood. Nursing Research 1984; 33(4): 223-228.



7. Vismara L, Rollè L, Agostini F, Sechi C, Fenaroli V, Molgora S, Tambelli R. Perinatal Parenting Stress, Anxiety, and Depression Outcomes in First-Time Mothers and Fathers: A 3- to 6-Months Postpartum Follow-Up Study. *Frontiers in Psychology* 2016; 7: 938.
8. Abidin R. Introduction to the special issue: The stresses of parenting. *Journal of Clinical Child Psychology* 1990; 19(4): 298-301.
9. Deater-Deckard, K. Parenting stress and children's development: introduction to the special issue. *Infant and Child Development* 2005; 14(2): 111-115.
10. Hildingsson I, Thomas J. Parental stress in mothers and fathers one year after birth. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 2014; 32(1): 41-56.
11. Thompson SD, Walker AC. Satisfaction with Parenting: A Comparison Between Adolescent Mothers and Fathers. *Sex Roles* 2004; 50(9): 677-687.
12. Tach L. Family complexity, childbearing, and parenting stress: A comparison of mothers' and fathers' experiences. National Center for Family & Marriage Research. Retrieved from [Internet]. 2012. [cited 2017 Nov 17]. Available from: <https://www.bgsu.edu/content/dam/BGSU/college-of-arts-and-sciences/NCFMR/documents/WP/WP-12-09.pdf>
13. Hess J. Marital Satisfaction and Parental Stress. Master of science, Utah State University; 2008
14. Cooklin AR, Giallo R, Rose N. Parental fatigue and parenting practices during early childhood: an Australian community survey. *Child: Care, Health and Development* 2012; 38(5): 654-664.
15. Burbach AD, Fox RA, Nicholson BC. Challenging Behaviors in Young Children: The Father's Role. *The Journal of Genetic Psychology* 2004; 165(2): 169-189.
16. Respler-Herman M, Mowder BA, Yasik AE, Shamah R. Parenting Beliefs, Parental Stress, and Social Support Relationships. *Journal of Child and Family Studies* 2012; 21(2): 190-198.
17. Middleton M. Mediating Effects of Parents' Attributions In The Relationship Between Children's Temperament and Parenting Stress. Master of Science, University of Central Florida; 2009.
18. Cousino MK, Hazen RA. Parenting Stress Among Caregivers of Children With Chronic Illness: A Systematic Review. *Journal of Pediatric Psychology* 2013; 38(8): 809-828.
19. Spanier GB. Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family* 1976; 38(1): 15-28.
20. Lawrence E, Cobb RJ, Rothman AD, Rothman MT, Bradbury TN. Marital Satisfaction Across the Transition to Parenthood. *Journal of Family Psychology : JFP : Journal of the Division of Family Psychology of the American Psychological Association (Division 43)* 2008; 22(1): 41-50.
21. Pugh LC, Milligan RA. Framework for the study of childbearing fatigue. *Advances in Nursing Science* 1993; 15(4): 60-70.
22. Bria K. Exploring the experiences of first time fatherhood and paternal postnatal depression: a grounded theory analysis revealing the importance of the concept of 'coping. Master of Midwifery, University of Adelaide, School of Population Health; 2013.
23. Giallo R, Rose N, Cooklin A, McCormack D. In survival mode: mothers and fathers' experiences of fatigue in the early parenting period. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 2013; 31(1): 31-45.
24. Polit DF. *Statistics and data analysis for nursing research* (2 nd ed.). New Jersey: Pearson Education Inc; 2010.



25. Family Planning and Menopause Unit, Obstetrics & Gynecology Department, Faculty of Medicine, Chiang Mai University. Annual Report 2016 Family Planning and Menopause Unit. [Internet]. 2016 [cited 2016 Nov 17]. Available from <http://www.med.cmu.ac.th/dept/obgyn/2011/images/stories/FPmenopause/FP2016.pdf>
26. Chuppawa J. self-esteem,marital relationship and paternal role performance in spouses of adolescent mothers. Bangkok: Mahidol University, Thailand; 1998.
27. Theerakulchai J. Factors related to fatigue and fatigue management among Thai postpartum women. Chiang Mai: Chiang Mai University, Thailand; 2004.
28. Khampila W, Supavitpatana B, Chaloumsuk N. Self-esteem, Marital Relationship, and Parenting Stress of First-time Adolescent Mothers. *Journal of Nursing and Health care*, [Internet]. 2019 [cited 2019 Jul 30] Available from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jnat-ned/article/view/181780/128796>
29. Kluwer ES. From Partnership to Parenthood: A Review of Marital Change Across the Transition to Parenthood. *Journal of Family Theory & Review* 2010; 2(2): 105-125.
30. Satipan C. Marital Relationship, Father-infant Attachment and Father Involvement in Postpartum Period. *Nursing journal* 2016; 43(Supplement): 71-81.
31. Charurangsri A. Marital relationship and quality of life. Bangkok: Kasetsart University, Thailand; 2001.
32. Sumdang L. Marital Quality Among The Marriage Couple In Thambol Thungluang Amphoe Of Paktho Changwat Ratchaburi. Bangkok: Silpakorn University, Thailand; 2007.
33. Keawkungwal S. Lifespan human development. Bangkok: Thammasat University; 2010
34. Elek SM, Hudson DB, Fleck MO. Couples' Experiences with Fatigue during the Transition to Parenthood. *Journal of Family Nursing* 2002; 8(3): 221-240.
35. Onpiw N. Factors Related to Fatigue Among Fathers in Postnatal Period. Chiang Mai: Chiang Mai University, Thailand; 2017.
36. Durtschi JA, Soloski KL, Kimmes J. The Dyadic Effects of Supportive Coparenting and Parental Stress on Relationship Quality Across the Transition to Parenthood. *Journal of Marital and Family Therapy* 2017; 43(2): 308-321.
37. Sjöberg L. Factors in Risk Perception. *Risk Analysis* 2000; 20(1): 1-12.
38. Belsky J. The determinants of parenting: a process model. *Child Development* 1984; 55(1): 83-96.